

SNJÓFLÓÐAVARNIR Í BOLUNGARVÍK

Álit Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum

HELSTU NIÐURSTÖÐUR

Það er niðurstaða Skipulagsstofnunar að fyrirhugaðar framkvæmdir við varnarmannvirki fyrir ofan byggðina í Bolungarvík muni hafa jákvæð áhrif á öryggi íbúa m.t.t. snjóflóðahættu miðað við núverandi aðstæður. Stofnunin telur að helstu neikvæðu áhrif af framkvæmdum við varnarvirki í Bolungarvík verði á landslag og sjónræn áhrif auk áhrifa á fornleifar og uppkaup 6 húsa og niðurrif þeirra. Varnarmannvirkin koma til með að breyta ásýnd svæðisins til langframa. Draga má úr neikvæðum áhrifum með vandaðri landmótun og uppgræðslu. Þá er ljóst að allmargar fornleifar munu raskast við byggingu varnarmannvirkjanna en umfangsmiklar fornleifarannsóknir hafa farið fram og er þeim enn ekki lokið. Skipulagsstofnun telur mikilvægt að rannsóknum á fornleifum verði að fullu lokið áður framkvæmdir við varnarmannvirkin hefjast og telur að framkvæmdaleyfi þurfi að taka mið af því.

Reykjavík, 27. september 2007

1 INNGANGUR

1.1 ATHUGUN SKIPULAGSSTOFNUNAR

Þann 21. maí 2007 sendi Náttúrustofa Vestfjarða f.h. Bolungarvíkurkaupstaðar, frummatsskýrslu um snjóflóðavarnir í Bolungarvík til athugunar hjá Skipulagsstofnun, samkvæmt lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.b.

Framkvæmdin og frummatsskýrslan voru auglýst opinberlega þann 25. maí 2007 í Lögbirtingablaðinu, Morgunblaðinu og Fréttablaðinu og 31. maí 2007 í Bæjarins besta. Frummatsskýrsla lá frammi til kynningar frá 25. maí til 9. júlí 2007 á skrifstofu Bolungarvíkurkaupstaðar, á bókasafninu í Bolungarvík, í Þjóðarbókhöðunni og hjá Skipulagsstofnun. Frummatsskýrslan var einnig aðgengileg á Netinu: www.nave.is Skipulagsstofnun leitaði umsagnar Bolungarvíkurkaupstaðar, Byggðastofnunar, Fornleifaverndar ríkisins, Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða, Umhverfisstofnunar og Veðurstofu Íslands. Á kynningartíma barst Skipulagsstofnun ein athugasemd. Skipulagsstofnun sendi umsagnir og athugasemd til framkvæmdaraðila.

Þann 23. ágúst 2007 sendi Náttúrustofa Vestfjarða matsskýrslu um snjóflóðavarnir í Bolungarvík til Skipulagsstofnunar og óskað eftir álitni stofnunarinnar um mat á umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar.

1.2 GÖGN LÖGÐ FRAM VIÐ ATHUGUN SKIPULAGSSTOFNUNAR

Frummatsskýrsla. Snjóflóðavarnir í Bolungarvík. Mat á umhverfisáhrifum. Frummatsskýrsla. Bolungarvíkurkaupstaður, Framkvæmdasýsla ríkisins, Náttúrustofa Vestfjarða. Maí 2007.

Önnur gögn:

Arnín Óladóttir: Athugun á gróðurfari í hlíðum Traðarhyrnu, Bolungarvík. Október 2000.

Hafsteinn Gunnarsson og Þorleifur Eiríksson: Fuglalíf í hlíðum Traðarhyrnu, Bolungarvík. Ágúst 2001.

Jón Reynir Sigurvinsson: Jarðfræði Bolungarvíkur. Nóvember 2000.

Ragnar Edvardsson: Fornleifakönnun vegna snjóflóðavarna í Bolungarvíkurkaupstað. Apríl 2001.

Ragnar Edvardsson. Könnun á umfangi rústar í landi Traðar í Bolungarvík. Október 2006.

Umsagnir bárust frá:

- Bolungarvíkurkaupstað með bréfi dags. 23. júlí 2007.
- Byggðastofnun með bréfi dags. 19. júní 2007.
- Fornleifavernd ríkisins með bréfi dags. 18. júní 2007.
- Heilbrigðiseftirliti Vestfjarða með bréfi dags. 14. júní 2007.
- Umhverfisstofnun með bréfi dags. 12. júní 2007.
- Veðurstofu Íslands með bréfi dags. 11. júlí 2007.

Athugasemdir bárust frá:

Ein athugasemd barst á kynningartíma frá Gunnari Njálssyni með tölvupósti dags. 29. júní 2007.

Matsskýrsla: Snjóflóðavarnir í Bolungarvík. Mat á umhverfisáhrifum. Matsskýrsla. Bolungarvíkurkaupstaður, Framkvæmdasýsla ríkisins, Náttúrustofa Vestfjarða. Ágúst 2007.

2 FRAMKVÆMD OG MARKMIÐ

Í matsskýrslu er kynnt bygging snjóflóðavarnargarðs (þvergarðs) sem verður 720 m langur og allt að 22 m hár ásamt gerð átta snjóflóðakeila ofan garðsins. Fram kemur að ýmsir kostir að varnarvirkjum hafi verið skoðaðir í ferlinu, þ.á.m. snjóflóðavarnir sem samanstæðu af styttri þvergarði og leiðigarði auk uppkaupa húsa sem væru á hættusvæðum í kaupstaðnum. Varnarmannvirkin verða staðsett í Traðarhyrnu ofan viðbyggðina á svæði sem nær frá skíðasvæði og út fyrir gatnamót Stigahlíðar og Hjallastrætis. Fram kemur að garðurinn verði byggður upp úr styrktri fyllingu sem samanstandi af netgrindum fjallsmegin með stálræmum sem ganga þaðan og inn í fyllinguna og veita þannig nauðsynlega bindingu. Neðri hlið garðsins verður hins vegar með fláa upp á brún. Keilurnar verði byggðar á sama hátt og garðurinn en þær verði um 12 m háar og 40 langar. Fram kemur að gert sé ráð fyrir að efni í garðinn og keilurnar verði fengið innan framkvæmdasvæðisins, bæði laus jarðefni og efni úr bergskeringum. Alls sé gert ráð fyrir að það heildarmagn, sem fari í fyllingar, verði um 400.000 m³ og um 360.000 m³ komi úr bergskeringum. Fram kemur að markmið með framkvæmdunum sé að verja byggð í Bolungarvík fyrir snjóflóðum og sé áætlaður kostnaður við framkvæmdirnar um 720 milljónir kr. Gert sé ráð fyrir að framkvæmdir geti hafist í lok ársins 2007 og að framkvæmdatími verði um tvö ár en uppgræðslu lokið 2011.

3 NIÐURSTAÐA UM MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM

3.1 ÁHRIF Á MENN OG SAMFÉLAG

3.1.1 Sjónræn áhrif og áhrif á landslag

Samkvæmt matsskýrslu liggur fyrir að varnarmannvirki fyrir ofan byggðina í Bolungarvík verða áberandi um fyrirsjáanlega framtíð. Áhrif á landslag verða bein og óafturkræf, framkvæmdirnar munu valda miklu jarðraski og breyta landslagi verulega og þegar á heildina er litið verða áhrif á landslag talsvert neikvæð. Í matsskýrslu er fjallað um mótvægisáðgerðir til að draga úr neikvæðum sjónrænum áhrifum framkvæmdanna og áhrifum þeirra á landslag sem lúta aðallega að uppgræðslu garðsins og nágrenni hans sem og landmótun. Í umsögn Umhverfisstofnunar kom fram að framkvæmdin muni hafa í för með sér veruleg sjónræn áhrif og áhrif á landslag og leita yrði leiða til að draga úr áhrifunum m.a. með því að kanna hvort lögum garðsins í plani sem og breytileg hæð efri brúnar gætu orðið til þess að mannvirkið félli betur að hlíðinni. Þá telur stofnunin að gera eigi grein fyrir þeim möguleikum sem fyrir hendi séu til að draga úr sjónrænum áhrifum keila. Framkvæmdaraðili hefur bent á að mögulegt sé að gera keilurnar minni að umfangi með því að nota stálsíló sem reist verði upp á endann en sílónunum fylgi ýmsir viðhaldsörðugleikar og því hafi verið ákveðið að reisa keilur en lækka þær í landi til að draga úr sjónrænum áhrifum þeirra.

Skipulagsstofnun telur ljóst að helstu neikvæðu áhrif af fyrirhugðum framkvæmdum verði sjónræn eðlis og áhrif á landslag þar sem um er að ræða 20 m háan og yfir 700 m langan varnargarð í mikilli nálægð við þéttbýlið í Bolungarvík. Stofnunin tekur undir niðurstöðu matsskýrslu og Umhverfisstofnunar um áhrif framkvæmdanna á landslag og telur þau verða verulega neikvæð. Skipulagsstofnun telur að þær mótvægisáðgerðir sem framkvæmdaraðili hefur kynnt, s.s. að varðveita gróðurlag jarðvegsins og nýta við frágang og endurheimt náttúrulegs gróðurs og að hefja sáningu sem allra fyrst, sem og að draga úr bratta garðsins, komi til með að draga að

einhverju leyti úr neikvæðum áhrifum garðsins og keilanna á yfirbragð svæðisins. Ljóst er þó að ásýnd svæðisins verður talsvert breytt miðað við núverandi aðstæður. Stofnunin telur að umfjöllun sem og myndgögn í matsskýrslu um sjónræn áhrif og áhrif á landslag séu ásættanleg.

3.1.2 Snjóflóðahætta og áhrif á öryggi íbúa

Í matsskýrslu kemur fram að hættumat fyrir Bolungarvíkurkaupstað hafi verið staðfest af umhverfisráðherra 23. september 2003. Fram kemur að skv. 22. grein reglugerðar nr. 505/2000 um hættumat ofanflóða skuli, við hönnun varnarvirkja, leitast við að auka öryggi, þannig að eftir byggingu þeirra sé staðaráhætta fólks neðan þeirra sem næst staðaráhættu, 0,3 af 10.000 og aldrei meiri en 1,0 af 10.000 (hættusvæði A). Með varnargarðinum verði staðaráhætta byggðarinnar aldrei meiri en 1,0 af 10.000 fyrir utan fjögur hús í Traðarlandi en þau verða á hættusvæði B (1,0-3,0 af 10.000) og tvö hús við Völusteinsstræti sem verði á hættusvæði C (3,0 eða meira af 10.000) en áætlað sé að ljúka öllum vörnum í Bolungarvík fyrir árið 2010. Þangað til framkvæmdum verði lokið verði farið eftir rýmingaráætlunum Veðurstofu Íslands.

Í matsskýrslu kemur fram að varnarvirkin séu líkleg til að veita þeim sem óttast snjóflóð tilfinningalegt öryggi. Að sama skapi munu varnirnar hafa rask í för með sér, m.a. þar sem a.m.k. sex íbúðarhús verði að víkja. Sú röskun sem bygging varnarvirkjanna hefur á bæjarmyndina mun leiða til þess að rót kemst á umræðuna um ofanflóðahættu sem er umdeild á meðal bæjarbúa. Sú staðreynd að langflestir eru á þeirri skoðun að bregðast eigi við vandanum á einhvern hátt leiðir engu að síður til þess að með byggingu varnanna er verið að leiða málið til lykta.

Skipulagsstofnun telur að áhrif fyrirhugaðra snjóflóðavarna á öryggi íbúa, sem við núverandi aðstæður búa við snjóflóðahættu og rýmingar, verði jákvæð og að góðar líkur séu á því að tryggð verði ásættanleg staðaráhætta innan byggðarinnar í Bolungarvík. Með vörnunum verði staðaráhætta aldrei meiri en 1,0 af 10.000 (svæði A) á ári nema í 6 húsum í bænum þar sem staðaráhætta er á bilinu 1 til rúmlega 3,0 af 10.000, svæði B og C. Stofnunin vill ennfremur vekja athygli á að skv. reglugerð nr. 497/2007, sem breytt hefur reglugerð nr. 505/2000 um ofanflóð, hefur verið slakað á kröfum á þá lund að staðaráhætta neðan varnarvirkja skuli aldrei vera meiri en 3,0 af 10.000 í íbúðarbyggð í stað 1,0 af 10.000 í eldri reglugerðinni.

Hvað varðar samfélagslegt öryggi einstaklinga í bæjarfélaginu telur Skipulagsstofnun líklegt að fyrirhugaðar framkvæmdir séu til þess fallnar að auka öryggiskennd íbúa gagnvart snjóflóðum. Ljóst er að þar til fram hafa farið rannsóknir á áhrifum snjóflóðavarnanna á öryggiskennd íbúa og byggðaðpróun verður ekki hægt að fullyrða um þennan þátt.

3.1.3 Áhrif snjósöfnunar

Í matsskýrslu kemur fram að vegna athugasemda frá íbúum næst fyrirhuguðum varnargarði um hugsanlega snjósöfnun neðan hans, við húsin, hafi sérfræðiaðilar lagt mat á hugsanlega snjósöfnun miðað við fyrri útfærslu snjóflóðavarnanna sem gerði ráð fyrir leiðigarði þar sem líklegt þótti að snjósöfnun yrði mikil við þær aðstæður. Í framhaldinu var hönnun garðsins breytt í núverandi form úr leiðigarði yfir í þvergarð sem talið var að myndi hjálpa við að leysa snjósöfnun við hann og að rýmra yrði um hús næst garðinum. Fram kemur að eftir þessa breytingu ætti snjósöfnun ekki að verða umfram það sem teljist eðlilegt.

Skipulagsstofnun telur að samkvæmt framlögðum gögnum sé ekki líklegt að snjósöfnun í íbúðarhverfum næst snjóflóðavarnargarðinum muni aukast verulega með tilkomu fyrirhugaðra varnargarða. Að mati stofnunarinnar er þó ljóst að áætlanir um snjósöfnun við gerð snjóflóðamannvirkja eru háðar mörgum óvissuþáttum og telur stofnunin mikilvægt að eftirlit á vegum framkvæmdaraðila verði haft með snjósöfnun að framkvæmdum loknum.

3.1.4 Ónæði á framkvæmdatíma

Í matsskýrslu kemur fram að þar sem vinnusvæði verði nálægt húsum sem standi næst varnargarðinum verði það girt af og merkt. Verktökum verði ekki leyfilegt að fara út fyrir framkvæmdasvæðið eða raska yfirborði þar. Ekki sé gert ráð fyrir að framkvæmdir nái inn á lóðir húsa. Þó sé svæðið til að vinna með þröngt og hugsanlega þurfi tímabundið að fara inn á lóðir og þá í samráði við húseigendur. Gert verði við hugsanlegar skemmdir eða þær bættar að fullu. Fram kemur í matsskýrslu að reynt verði að lágmarka ónæði af framkvæmdum en ekki verði sett skilyrði um vinnutíma í útboðslýsingu þar sem m.a. sé um að ræða tiltölulegan stuttan framkvæmdatíma eða um 5 mánuði á ári. Viðmiðunargildi fyrir hávaða vegna atvinnustarfsemi utan við jarðhæð í íbúðarbyggð sé 50 db milli kl. 7 og 18, 45 db milli kl. 18 og 23 og á helgidögum og 40 db milli kl. 23 og 7. Ljóst sé að hávaði frá framkvæmdum muni fara yfir viðmiðunarmörk við næstu hús og þá helst í upphafi framkvæmdar. Bolungarvíkurbær muni sækja um leyfi fyrir að hávaði megi fara yfir viðmiðunarmörk á milli kl. 7 og 22 skv. 8. gr. reglugerðar nr. 933/1999 ef þess gerist þörf. Fram kemur að áætlað sé að sprengingar hefjist seinni hluta fyrsta framkvæmdaársins. Dagsetningar sprenginga verði auglýstar og að öðru leyti verði vinna við sprengingar í samræmi við reglugerð nr. 684/1999.

Skipulagsstofnun telur ljóst að ekki verði hjá því komist að íbúar í þeim hverfum sem næst eru fyrirhuguðu framkvæmdasvæði verði fyrir talsverðu ónæði. Líklegt sé að ónæði verði mest meðan verið er að ryðja upp efni úr skeringum í varnargarða en að garðarnir muni síðan skerma af hávaða frá framkvæmdasvæði hlífarmegin þeirra. Skipulagsstofnun telur eðlilegt að á meðan garðarnir hafi ekki enn náð þeirri hæð að þeir skermi hávaða frá íbúðarbyggðinni að settar verði takmarkanir á vinnutíma stórra vinnutækja til þess að draga úr ónæði. Skipulagsstofnun leggur áherslu á að framkvæmdir verði í nánú samráði við íbúa og tilhögun framkvæmda verði með þeim hætti að hávaði frá vinnuvélum verði sem minnstur.

3.1.5 Áhrif á landnotkun og útivist

Í matsskýrslu kemur fram að við framkvæmdir sé gert ráð fyrir að fjarlægja þurfi öll hús við Dísarland (nr. 2-10) en verði varnargarðar ekki byggðir yrði að kaupa upp þann hluta bæjarins sem er á mesta hættusvæði og líklega hús á stærra svæði, eða sem samsvarar 20% íbúða í Bolungarvík. Fram kemur að svæðið í hlífum Traðarhyrnu sé opið svæði, óbyggt á gildandi aðalskipulagi, en hafi aðallega verið notað sem almennt útivistarsvæði, þá sérstaklega neðri hluti hlífðarinnar. Gert sé ráð fyrir lagningu göngustíga við og á varnargarðinum, ásamt 6 útsýnisstöðum og samkvæmt aðalskipulagi muni skíðasvæðið minnka eitthvað með tilkomu varnargarðsins, en án verulegra takmarkana á notkunarmöguleikum þess. Stefnt verði að því að útivistargildi svæðisins minnki ekki þó að það muni breytast. Í athugasemdum Gunnars Njálssonar er bent á að vinsælt útivistarsvæði séu svokölluð Ból sem séu gömul berghlaup úr fjallinu og lagt til að Bólin sjálf og vesturhluti þeirra þar sem Móalækurinn renni niður, verði forðað frá eyðileggingu. Framkvæmdaraðili bendir á

að gera verði ráð fyrir að einhver hluti Bólanna hverfi vegna framkvæmdanna en að allt raskað land verði jafnað í verklok og sáð í það.

Skipulagsstofnun telur að áhrif fyrirhugaðra snjóflóðavarnamannvirkja á landnotkun verði talvert neikvæð þar sem rífa þarf 6 hús við eina götu til að koma mannvirkjunum fyrir. Stofnunin telur að áhrif varnavirkjanna á útivist verði ekki veruleg. Ljóst er þó að í stað náttúrulegs útivistarsvæðis s.s. í nágrenni Bólanna kemur manngert svæði og því verði útivist að einhverju leyti með öðrum hætti á svæðinu en verið hefur. Að mati stofnunarinnar þarf að tryggja vel öryggi þeirra sem um garðinn fara þar sem um verði að ræða hátt mannvirki.

3.2 ÁHRIF Á MENNINGARMINJAR

Í matsskýrslu kemur fram að fyrir liggir að við fyrirhugaðar framkvæmdir muni all margar fornleifar raskast. Þá sé hætt á að nokkrum minjastöðum í nágrenni framkvæmdasvæðisins verði raskað en lögð verði áhersla á að merkja þá staði sérstaklega til þess að koma í veg fyrir röskun þeirra, auk þess sem fornleifafræðingur hafi eftirlit með svæðinu á framkvæmdatíma. Fornleifavernd ríkisins bendir á í umsögn sinni að stofnunin telji þær mótvægisáðgerðir vegna fornleifa, sem fjallað sé um í matsskýrslu, fullnægjandi í öllum tilfellum nema einu. Um sé að ræða svæði í túni Traðar sem kallað hafi verið T3. Að mati Fornleifaverndar ríkisins þurfi að rannsaka svæðið að fullu með fornleifarannsókn. Framkvæmdaraðili hefur bent á að fornleifarannsóknir á svæði T3 séu áætlaðar í september 2007 og verði þeim lokið áður en framkvæmdir hefjist.

Fyrir liggur að veruleg vinna hefur farið fram í fornleifarannsóknum á hugsanlegu áhrifasvæði framkvæmdanna. Skipulagsstofnun tekur undir mat framkvæmdaraðila í matsskýrslu um að áhrif fyrirhugaðra framkvæmda á fornleifar verði talsvert neikvæð þar sem ekki verði komist hjá að raska allmörgum fornleifum. Stofnunin leggur áherslu á að farið verði eftir þeim mótvægisáðgerðum sem fram koma í matsskýrslu og Fornleifavernd ríkisins hefur samþykkt, til þess m.a. að koma í veg fyrir rask á fornleifum í nágrenni framkvæmdasvæðisins auk þess sem virkt eftirlit fornleifafræðings á og við framkvæmdasvæðið er nauðsynlegt. Skipulagsstofnun telur mikilvægt að fornleifarannsóknir á svæði T3 verði lokið áður en framkvæmdir við snjóflóðavarnirnar hefjast og að framkvæmdaraðili gangi úr skugga um það áður en framkvæmdaleyfi verður gefið út.

3.3 ÁHRIF Á GRÓÐUR OG DÝRALÍF

3.3.1 Áhrif á gróður

Í matsskýrslu kemur fram að við fyrirhugaðar framkvæmdir muni allur gróður hverfa á ríflega 20 ha svæði þó að ekki sé um samfelld gróðursvæði að ræða. Ekki sé þó að finna á svæðinu sem raskast tegundir, eða gróðurhverfi, sem eru sjaldgæfar eða friðaðar. Framkvæmdir muni þannig hafa nokkuð neikvæð áhrif á gróður en miðað við þær mótvægisáðgerðir sem fyrirhugaðar séu þá verði áhrifin óveruleg að mati framkvæmdaraðila. Þessar mótvægisáðgerðir séu m.a. að varðveita gróðurlag jarðvegsins til frágangs og grassáningu og áburðargjöf á svæðinu öllu eins fljótt og hægt sé að framkvæmdum loknum til að hindra jarðvegsrof og moldrok sem fyrst. Lögð verði áhersla á að flýta uppgræðslu þeirrar hliðar garðsins sem snýr að byggð.

Fyrir liggur að engar friðaðar tegundir eða sjaldgæfar muni verða fyrir raski vegna framkvæmdanna. Skipulagsstofnun telur engu að síður að fyrirhugaðar framkvæmdir muni hafi nokkur neikvæð áhrif á gróður þar sem um er að ræða umfangsmikil gróðursvæði sem raskast en telur að þær aðgerðir til mótvægis sem framkvæmdaraðili hefur kynnt séu til þess fallnar til að draga úr neikvæðum áhrifum á gróður sem og jarðvegsfoks yfir nærliggjandi byggð.

3.3.2 Áhrif á fugla

Í matsskýrslu kemur fram að með tilkomu varnargarða verði mikil breyting á búsvæðum fuglategunda á áhrifasvæði framkvæmdarinnar þar sem mikil röskun verður á allri hlíðinni. Áhrifin verði bein og neikvæð á búsvæði steindepla og þúfutittlinga en væntanlega tímabundin þ.e. einungis á framkvæmdatíma. Eftir að uppgræðslu verði lokið og með þeim mótvægisáðgerðum sem fyrirhugaðar eru er varða uppgræðslu ættu þessar tegundir að koma aftur inn á svæðið.

Fyrir liggur að ekki er að finna friðaðar eða sjaldgæfar fuglategundir innan þess svæðis sem raskast. Skipulagsstofnun telur ljóst að á áhrifasvæði fyrirhugaðrar framkvæmdar verði um tímabundin neikvæð áhrif að ræða á búsvæði nokkurra fuglategunda en með fyrirhuguðum mótvægisáðgerðum er lúta að uppgræðslu verði áhrif á fugla ekki veruleg þegar til lengri tíma er litið.

3.4 JARÐMYNDANIR OG VATNAFAR

Í matsskýrslu kemur fram að fyrirhugaðar framkvæmdir muni hafa bein áhrif á laus jarðlög en ekki sé um að ræða sérstakar jarðmyndanir sem ástæða sé til að vernda, s.s. steingervinga í millilögum, sérstakar holufyllingar eða trjábolafor, sérstakar jökulmyndanir og landslagsform.

Fram kemur að brottnám lausra jarðlaga úr hlíðinni ásamt því að varnargarðarnir mynda fyrirstöðu auki líkur á stærri flóðtöppum í lækjum, auk þess sem búast megi við að rigningar- og leysingavatn geti náð að safnast fyrir neðan varnargarðinn. Því verði gerðar ráðstafanir til að veita yfirborðsvatni framhjá byggðinni og til sjávar, m.a. með gerð drenscurða í garðtánni og drenlagna á völdum stöðum undir garðinum. Afrennsli þeirra skurða og lagna verði til beggja garðenda í lækjarfarvegi eða núverandi skurði. Þá verði lækjarfarvegir ofan við garðinn og ofan við keilur og verði vatni veitt úr þeim til beggja átta í núverandi opna skurði. Fram kemur að ekki sé talið að mýrlendið undir hlíðinni vestan við jaðar bæjarins muni breytast vegna breytinga á rennsli yfirborðsvatns. Framkvæmdasvæðið liggja utan við skilgreind verndarsvæði vatnsbóla og muni því væntanlegar framkvæmdir ekki hafa áhrif á öflun neysluvatns.

Skipulagsstofnun telur að fyrir liggja að við gerð varnargarðs og keila verði verulegt rask á lausum jarðlögum í fjallshlíðinni ofan byggðarinnar en að ekki sé um sérstakar jarðmyndanir að ræða. Skipulagsstofnun telur að fyrirhugaðar framkvæmdir við gerð varnargarðs og keila komi ekki til með að hafa veruleg áhrif á yfirborðs- eða grunnvatnsrennsli við eðlilegar aðstæður eða í vatnavöxtum, verði fylgt því fyrirkomulagi sem kynnt er í framlögðum gögnum framkvæmdaraðila.

3.5 STAÐA SKIPULAGS OG LEYFISVEITINGA

Varðandi stöðu skipulags og leyfisveitinga vegna snjóflóðavarna í Bolungarvík bendir Skipulagsstofnun á eftirfarandi:

- Framkvæmdin er í samræmi við staðfesta breytingu Bolungarvíkurkaupstaðar á Aðalskipulagi Bolungarvíkur 1980-2000 en aðalskipulagsbreyting vegna snjóflóðavarnanna og frummatsskýrsla vegna framkvæmda við snjóflóðavarnir voru auglýst samtímis.
- Framkvæmdin er háð framkvæmdaleyfi Bolungarvíkurkaupstaðar skv. 27. gr. skipulags- og byggingarlaga nr. 73/1997. Vinna þarf deiliskipulag fyrir varnarvirkin og þarf það að taka gildi áður en sveitarstjórn gefur út framkvæmdaleyfi fyrir snjóflóðavörnunum.
- Framkvæmdin er háð leyfi Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða samkvæmt reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun.

Áður en framkvæmdaleyfi er gefið út þarf að liggja fyrir áætlun um efnistöku í samræmi við lög um náttúruvernd nr. 44/1999 þar sem gera þarf grein fyrir magni, gerð efnis, vinnslutíma og frágangi efnistökusvæðis.

4 NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTOFNUNAR

Í samræmi við 11. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.b. hefur Skipulagsstofnun farið yfir matsskýrslu Bolungarvíkurkaupstaðar sem lögð var fram samkvæmt 10. gr. sömu laga. Matsskýrsla framkvæmdaraðila byggði á auglýstri frummatsskýrslu, umsögnum og athugasemd sem bárust á kynningartíma frummatsskýrslu og afstöðu Bolungarvíkurkaupstaðar til þeirra.

Skipulagsstofnun telur að matsskýrsla framkvæmdaraðila hafi uppfyllt skilyrði laga og reglugerðar um mat á umhverfisáhrifum hvað varðar þau atriði sem getið er í 18. grein reglugerðar nr. 1123/2005. Einnig telur stofnunin að í matsskýrslu sé gerð grein fyrir athugasemdum og umsögnum sem bárust á kynningartíma frummatsskýrslu og að þeim sé svarað á fullnægjandi hátt.

Skipulagsstofnun telur að fyrirhuguð snjóflóðamannvirki muni hafa jákvæð áhrif á öryggi íbúa m.t.t. snjóflóðahættu miðað við núverandi aðstæður. Stofnunin telur að með því að breyta lögun garðsins í þvergarð og sleppa leiðigarði séu minni líkur á því að snjósöfnun við íbúðarhús verði veruleg en vill leggja áherslu á að eftirlit verði með snjósöfnun þar að framkvæmdum loknum. Skipulagsstofnun telur ljóst að talsvert ónæði muni hljóta af framkvæmdum við varnarvirkin í íbúðarbyggð í nágrenninu, einkum í byrjun þegar varnargarðurinn hefur ekki náð þeirri hæð að skerma af hávaða frá vinnuvélum og efnisflutningabifreiðum. Skipulagsstofnun telur eðlilegt að á meðan fyrrgreint ástand varir setji Bolungarvíkurkaupstaður, að höfðu samráði við íbúa næst framkvæmdasvæðinu, takmarkanir á vinnutíma stórra vinnutækja til þess að draga úr ónæði. Skipulagsstofnun telur að með tilkomu varnarvirkjana verði breyting á útivistarmöguleikum þar sem í stað náttúrulegs útivistarsvæðis, s.s. í nágrenni Bólanna, kemur manngert svæði og því verði útivist að einhverju leyti með öðrum hætti á svæðinu en verið hefur.

Skipulagsstofnun telur ljóst að neikvæðustu áhrif af framkvæmdum við varnarvirkin verði sjónræns eðlis og áhrif á landslag auk áhrifa á fornleifar og vegna uppkaupa húsa. Um verður að ræða mannvirki sem verða mjög áberandi í byggðinni og hafa

neikvæð áhrif á ásýnd og yfirbragð svæðisins einkum á framkvæmdatíma. Draga mun úr þessum neikvæðu áhrifum þegar frágangi er lokið en eftir stendur að um 700 m langur og 20 m hár snjóflóðavarnargarður mun verða áberandi og setja svip sinn á kauptúnið til langframa. Ljóst er að veruleg vinna hefur verið lögð í fornleifarannsóknir vegna byggingu varnarvirkjana og ekki verður komist hjá því að allmörgum fornleifum verði raskað. Fornleifarannsóknir á svæði sem kallað er T 3 eru hafnar og telur Skipulagsstofnun mikilvægt að rannsóknnum ljúki á því svæði áður en leyfi til framkvæmda er gefið út. Þá telur Skipulagsstofnun að líta verði á uppkaup 6 húsa við Dísarland sem talsvert neikvæð áhrif af byggingu varnargarðsins.

Skipulagsstofnun telur óhjákvæmilega að nokkur neikvæð áhrif verði á gróður þar sem umfangsmikil gróðursvæði raskast en engar friðaðar eða sjaldgæfar tegundir munu þó verða fyrir raski. Kynntar uppgræðsluáðgerðir munu draga úr áhrifum framkvæmdanna á gróður. Þá verður um tímabundin, neikvæð áhrif á fugla að ræða einkum á framkvæmdatíma en að loknum frágangi og uppgræðslu má reikna með að fuglalíf komist í svipað horf og var fyrir framkvæmdir. Stofnunin telur að áhrif framkvæmdanna á jarðmyndanir verði ekki veruleg og kynntar hafi verið áðgerðir í matsskýrslu sem koma í veg fyrir neikvæð áhrif framkvæmdanna á vatnafar.

Skipulagsstofnun telur að hvernig til tekst um áhrif framkvæmdarinnar og starfsemi sem henni fylgir á umhverfið sé háð verktilhögun og mótvægisáðgerðum sem kynnt hafa verið við meðferð málsins og vöktun á áðgerðum og áhrifum á byggingartíma/rekstrartíma.

Reykjavík, 27. september 2007.

Þóroddur F. Þóroddsson

Jakob Gunnarsson